

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Waldemar Płóciennik

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie **J. A. (A.)**

skazanego z art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 17 lipca 2024 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego

od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 22 grudnia 2015 r., sygn. akt IV Ka 850/15,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Złotowie

z dnia 29 maja 2015 r., sygn. akt II K 28/15,

**1. uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok
Sądu Rejonowego w Złotowie z dnia 29 maja 2015 r., sygn. akt II K
28/15 i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. postępowanie w sprawie
umarza;**

2. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

J. A. wyrokiem Sądu Rejonowego w Złotowie z dnia 29 maja 2015 r., sygn. akt II K 28/15, został uznany winnym tego, że tego, że w dniu 26 września 2013 r. w L. gm. L.woj. [...] o w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, po uprzednim wprowadzeniu w błąd L. i M. C. co do zamiaru uiszczenia należności, doprowadził ich do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w ten sposób, że pobrał od nich 8.720 kg jęczmienia za kwotę 6.016,- zł na przedłużony termin płatności, dokonując w dniu 22 listopada 2013 r. zapłaty kwoty 2.500,- zł - powodując stratę w kwocie 3.516,- zł. Jednocześnie Sąd ten uznał, że opisany czyn stanowił wypadek mniejszej wagi, tj. przestępstwa z art. 286 § 1 i 3 k.k. i za to, na podstawie art. 286 § 3 k.k., wymierzył mu karę 2 miesięcy pozbawienia wolności. W pkt. II tego wyroku na zasadzie art. 41 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na okres 2 lat. Ponadto na podstawie art. 46 § 1 k.k., Sąd Rejonowy w Złotowie w pkt. III wyroku zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych L. i M. C. kwoty 3.516 zł.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżył w całości osobistą apelacją z dnia 15 lipca 2015 r. oskarżony, kwestionując prawidłowość poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych (k. 369-373).

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 22 grudnia 2015 r., sygn. akt IV Ka 850/15, utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy.

Wcześniej przed Sądem Rejonowym w Kościanie zakończyło się wobec J. A. postępowanie w sprawie o sygn. akt II K 142/15.

Wyrokiem z dnia 18 sierpnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Kościanie skazał J. A. za czyn ciągle popełniony w okresie od dnia 5 listopada 2012 r. do dnia 9 września 2014 r. zakwalifikowany z art. 286 § 1 k.k. oraz art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. (k. 1635-1653 akt II K 142/15 SR Kościan). Przedmiotowy wyrok uprawomocnił się w dniu 23 września 2015 r. (k. 1722, akt II K 142/15 SR Kościan).

Od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 22 grudnia 2015 r., sygn. akt IV Ka 850/15, kasację złożył Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył powyższy wyrok w całości, na korzyść skazanego, podnosząc zarzut: „rażącego naruszenia prawa procesowego, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegającego na skazaniu oskarżonego za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 26 września 2013 r., pomimo tego, że stanowił on element czynu ciągłego z art. 286 § 1 k.k. oraz art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnionego w okresie od 5 listopada 2012 r. do 9 września 2014 r., za dokonanie którego J. A. skazany został wcześniejszym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 18 sierpnia 2015 r., sygn. akt II KI 42/15, co skutkowało zaistnieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.”.

Jednocześnie Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o:

1. dopuszczenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach II K 142/15 Sądu Rejonowego w Kościanie, na okoliczność prawomocnego skazania J. A. wyrokiem z dnia 18 sierpnia 2015 r.;
2. uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 22 grudnia 2015 r., sygn. akt IV Ka 850/15, a następnie utrzymanego w mocy wyroku Sądu Rejonowego w Złotowie z dnia 29 maja 2015 r., sygn. akt II K 28/15 i umorzenie postępowania - na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zaskarżony wyrok Sądu drugiej instancji zapadł z rażącą obrazą przepisu prawa procesowego wskazanego w zarzucie kasacyjnym.

Wobec utrwalonej linii orzeczniczej oraz ugruntowanych poglądów wyrażanych co do tej kwestii w piśmiennictwie należy wskazać, że istota czynu ciągłego i powaga rzeczy osądzonej powodują, że niedopuszczalne jest prowadzenie postępowania wtedy, gdy miałoby ono dotyczyć zachowania będącego elementem składowym i mieszczącym się w ramach czasowych czynu ciągłego, za który sprawca został

prawomocnie skazany. Granice ciągłości wyznacza zaś początek pierwszego i zakończenie ostatniego z zachowań, jeśli wszystkie zostały podjęte ze z góry powziętym zamiarem (uchwała SN z dnia 21.11.2001 r., I KZP 29/01, uchwała SN 15.06.2007 r., I KZP 15/07; wyrok SN z dnia 5 stycznia 2011 r., V KK 64/10, wyrok SN z dnia 15 września 2005 r., II KK 15/05).

Taka sytuacja występuje w realiach przedmiotowej sprawy. Analiza treści wyroków Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 18 sierpnia 2015 r., sygn. akt II K 142/15 oraz Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 22 grudnia 2015 r., sygn. akt IV Ka 850/15, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Złotowie z dnia 29 maja 2015 r., sygn. akt II K 28/15, prowadzi do wniosku, że wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu został wydany z obrazą art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., ponieważ prawomocne skazanie za czyn ciągły wyrokiem Sądu Rejonowego w Kościanie stało na przeszkodzie, ze względu na treść tego przepisu, przypisaniu odpowiedzialności za zachowanie z dnia 26 września 2013 r., które nie było przedmiotem wcześniejszego osądzenia, chociaż *de facto* było elementem tego czynu ciągłego. Wszystkie zachowania objęte czynem ciągłym - osądzonym w sprawie II K 142/15 – stanowiły tożsame zachowania, co zachowanie stanowiące przedmiot postępowania w sprawie zakończonej zakazonym wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 22 grudnia 2015 r. sygn. akt IV Ka 850/15. Były to zachowania wyczerpujące znamiona czynu z art. 286 § 1 k.k., w których czynności wykonawcze polegały na dokonywaniu zakupów zboża (w jednym przypadku środków ochrony roślin) z tzw. odroczonym terminem płatności, przy istnieniu z góry powziętego zamiaru braku uiszczenia zapłaty za powyższy towar. Wprawdzie kontrola apelacyjna dokonywana przez Sąd odwoławczy dotyczyła wyroku sądu *a quo*, który wydany został przed datą prawomocności wyroku Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 18 sierpnia 2015 r., sygn. II K 142/15, co nastąpiło – jak to zauważono wyżej – w dniu 23 września 2015 r., jednak samo orzeczenie Sądu Okręgowego (22 grudnia 2015 r.) bez wątpienia zapadło w sytuacji, gdy zaktualizowała się już ujemna przesłanka procesowa określona w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w postaci *res iudicate*.

Mając więc na uwadze, że w rozpoznawanej sprawie doszło na etapie kontroli apelacyjnej do naruszenia art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., co w konsekwencji skutkowało

wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej przewidzianej w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku, a także utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji i umorzenie postępowania oraz obciążenie Skarbu Państwa kosztami procesu.

[J.J.]

[ms]